

RENOVACIÓ

periòdic quinzenal d'esquerres

director: Salvador Artísó

redacció i administració:
revolució, 1 (baixos)

número solt 15 cèntims

dels articles publicats
son responsables llurs autors

EDITORIAL

Ha estat aixecada la censura

H EUS' AQUI una cosa, la censura, que, per més que rumiem, no li sabem veure la utilitat que hi troben o pensen trobar-hi els qui se'n serveixen.

Durant tots aquests anys de dictadura ens n'hem fet un tip de veure articles mutilats i columnes de diari en blanc. Però, quin profit n'ha tret el govern?

Mantes vegades el sol fet de veure un article mutilat ha suggerit en la imaginació del lector frases i acontèixements fantàstics. No solament això, encara: hi ha hagut desordres o un intent revolucionari; ha hagut de prendre-hi part la força armada i s'han disparat trets i hi ha hagut ferits. En la nostra imaginació —per obra i gràcia de la repetida frase «aquest número ha estat sotmès a la censura»— els ferits es transformaven en morts i el número d'ells, 6, 7, 10... es multiplicava considerablement fent que la cosa que de fet no passava de petit aldarull, adquirís proporcions considerables en el nostre magí. I això, és clar, servia d'exitant als esperits liberals que no podien avenir-se amb un règim absolut que no es sentia amb prou força per a deixar que les coses es diguessin clarament.

Lluny, ben lluny de guanyar-se adeptes, el govern s'anava creant enemics i augmentava la desconfiança que s'anava ensenyorint del poble.

La censura, en tots els seus caires, no és més que una mostra palesa de covardia. El govern que no es sent prou fort per a dir la veritat o per a deixar-la dir, viu en la mentida i fora de la justícia. El govern que no permet que sigui discutida la seva actuació és un govern il·legal. Com pot, doncs, parlar d'aplicar justícia i de càstigs si ell és el primer que incorre en falta?

«La opinió està conmgio». Aquesta era la frase sacramental que tantes i tantes vegades fou pronunciada i escrita pel dictador... Sabia bé prou que la opinió n'estava ben lluny d'ell, però, pensava que en dir-ho i repetir-ho potser arribaria el poble a creure-s'ho. I el poble, que ja comença a saber llegir entre ratlles, acollia la frase amb la rialleta.

I la censura des de dalt havia anat baixant de graó en graó: del president al ministre, del ministre al governador, del governador a l'alcalde i de l'alcalde al darrer empleat municipal. El censor podia ésser el primer vingut. Què hi feia que no sabés de lletra: la qüestió era que l'actuació d'uns i altres fos mantinguda en el secret.

I ha estat aquesta la única utilitat que ha tingut; ha estat l'arcabota i la conreadora dels dictadoretts que durant aquests anys han trepitjat el poble, l'han arruïnat i han provat de doblegar-lo al seu gust i caprici.

I ha tingut també la utilitat de desemmascarar-nos aquells homes absoluts quins, creient que el seu predomini no s'acabaria ja, se'ns han mostrat tal com són, orfes de tota virtut.

El poble sab ara amb qui se les ha d'haver.

Indiscrecions

Fóra un cas...

Se'ns diu que circulen rumors de que el nostre triumvirat que forma la junta municipal permanent, ha votat o pensa votar una subvenció de tres centes pessetes per a la societat coral «La Sardana».

Nosaltres no creiem que s'atreveixin a tant. No volem creure que el senyor Vernis (president honorari de La Sardana) amparant-se en l'ocasió d'ésser alcalde, cometi l'etzagaiada del particularisme.

Fóra un cas...!

La bilis d'un director (?)

Sembla que el director de «El Pirineo» sempre que parla de RENOVACIO ho fa amb menyspreu. Diu que ja no podem més i que hi manca col·laboració.

Nosaltres diem que aquest bon senyor potser parla més amb despit per la bilis que per commiseració.

Ja en té de pretensions, mes no n'hi ha per tant. Un periòdic de la categoria de RENOVACIO compta amb més col·laboradors que «El Pirineo» al menys. Encare que joves no ens hem de refiar de criatures.

Si senyor: RENOVACIO surt el dia quinze i el darrer de cada mes, sigui o no diumenge.

El carrer de la Llibertat

Amb motiu de les festes del 10 d'Abri, en el número vinent parlarem de la «placa» famosa que dona el nom al carrer de la Llibertat.

Per motius de censura o conveniències d'alcaldes que es diuen liberals no n'hem parlat encara com no ho han pogut fer mai els periòdics locals.

Persona de «arraigo»

Se'ns diu que a les vinentes elec-

cions per consellers es presentarà el nostre amic D. Antonio, «director-jeffe-proprietari de «El Pirineo», proposat per al premi *novell* de literatura 1931, «persona de gran prestigio y arraigo en esta villa que no ha desempeñado nunca el cargo y que contará con el apoyo de no pocos electores sensatos y amantes de la buena administración»

Li desitjem molta sort.

Eleccions

Es parla molt de candidatures i de prohoms.

Un conegut hotelier de la vila, segons se'ns diu, té ja deu noms per a la proclamació.

Aquest no es moca amb mitja mànega; «copo total», diu ell.

De noms, corren per les veus del poble els dels senyors Vernis, Solà, Vidal-Fabra i A. Esteva, com a candidatura del Ceretà; aquests pel districte primer; i pel districte segon Maurell, Planas E., i Casadesus.

Una candidatura independent amb els senyors Junoy A. i Gorriz per minories al districte primer i Busquets S. al segon, també per minories.

Seran certs els rumors?

Manquen ja pocs dies per a la proclamació.

En parlar de les candidatures conservadora i independents ho fem, encara que amb indiscreció, sense sanya i a títol d'informació.

No parlem de la candidatura d'esquerres perquè fins al dia 4 no serà votada.

Avancem com a informació que presentaran majories als dos col·legis i que integraran les candidatures cinc individus del Centre Republicà, un representant de l'art de construcció i un representant de l'art fabril; total set homes nous de trinca i disposats a guanyar l'elecció honrosament per a col·laborar a l'engrandiment i bona administració de la vila de Puigcerdà.

Per la llibertat.

Per la democràcia.

Per dignitat.

Voteu la candidatura de les esquerres.

A. CLARIT

L'abdicació prèvia

Una suggerència interessant

El dret de petició al rei

El senyor José A. Balbontín —defensor d'un dels processats de Garraf com es recordarà— comenta, a «Heraldo de Madrid», el contingut de l'article 13 de la Constitució del 76, quan diu: «Todo español tiene derecho a dirigir peticiones, individual o colectivamente, al rey», article que, segons sembla, deu estar en vigència.

Naturalment —ve a dir— que quan la Dictadura això no era possible, i explica un significatiu cas que va passar-li a ell mateix amb motiu d'una petició adreçada al rei. Ara, però, suposa que aquella barbàrie desenfrenada ha passat, i diu:

«Pero ¿cuál es el alcance de este derecho? ¿Qué cosas se le pueden pedir al rey sin faltar a las leyes? He aquí la cuestión

Parece evidente que no hallándose limitado en forma alguna para los españoles civiles el derecho de petición al rey ni en la Constitución del 76 ni en ninguna otra ley vigente, no podrá tener este derecho otras limitaciones que las generales de la moral y del derecho de gentes. Es decir, que el derecho de petición al rey será legítimamente ejercido siempre que aquello que se pida al rey sea un acto lícito.

¿Es lícito el acto de abdicar el rey? Indudablemente, puesto que la Constitución del 76, previendo el caso, le alude y le regula en sus artículos 55 y 71. Será lícito, pues, como sostiene el ilustre jurista D Angel Ossorio y Gallardo, pedirle al rey que abdique, siguiendo precedentes históricos, frecuentemente recordados, entre los que descuella por su ejemplaridad el de Amadeo. Y es claro que el derecho de pedirle al rey la abdicación podrá ser ejercido colectivamente, al amparo de la disyuntiva autorizada por el artículo 13 de la Constitución restablecida.

¿Imagináis las consecuencias de estos principios generales? Yo sé muy bien que en los períodos de transformación radical de los Estados las actuaciones estrictamente legales suelen ser insuficientes. Pero no es menos cierto que en las leyes decadentes de todo régimen en crisis hay un arsenal de armas aprovechables para el intento de los renovadores.

Supongamos que un gran número

de españoles independientes—monárquicos y republicanos— compartiesen con el Sr. Ossorio y Gallardo la convicción honrada de que las Cortes constituyentes que se anuncian no pueden ser útiles, ni siquiera sinceras, sin la previa abdicación del rey, y que todos estos españoles disidentes—millares y millones de ciudadanos dignos—, absteniéndose de votar para las Cortes constituyentes organizadas de otro modo, le enviasen al rey en el día señalado para las elecciones una simple tarjeta pidiéndole la abdicación ¿Cálculése la enorme trascendencia de este acto tan sencillo de acometer?

Lanzo al campo político mi idea escueta y desnuda, como semilla virginal, por si otros hombres de más autoridad pudiesen hacerla fructífera.»

Voleu estar satisfet de la vostra instal·lació elèctrica?

Feu-la fer per En REGUANT

Política de claretat

El Passat diumenge dia 22 va ésser aixecada a Espanya la censura; aquella tant famosa censura que ja gairebé no es deu recordar de tenir-se dreta de tan temps d'estar agegada sobre les pobres espatlles de la Premsa espanyola.

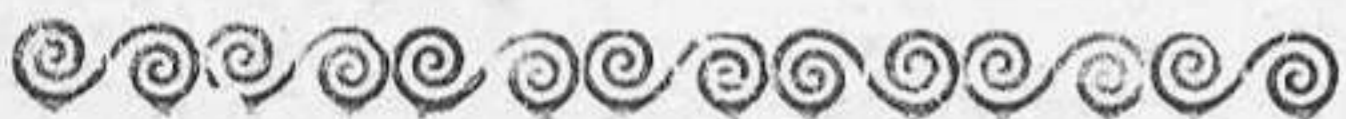
Ja era hora que després de set anys i mig de silenci poguem tornar a llegir als nostres periòdics quelcom més que notícies i algun article ple de giragones, amb el qual, algun escriptor sagaç sabia burlar el tan celós cumplidor del llàpiç vermell. Ara el que ens espanta és que després de tan temps de practicar els rodejos i les bones manyes per part dels nostres plumífers, avui potser no es recordaran d'escriure amb la claretat que el moment demana. Fins avui per a fer qualsevol article que no fos una apologia del règim es veien obligats a buscar i rebuscar paraules i emprar frases de doble sentit, les quals eren també emprades per la *gent d'ordre*, per horroritzar el poble fent-los creure, a quatre infeliços—és clar— que república era sinònim de «llibertinatge.»

Avui és hora de parlar clar, de deixar-se de romanços i de dir el que

Voleu gaudir dels concerts i notícies per RADIO i obtenir el millor aparell?

Consulteu a En REGUANT

s'hagi de dir. Avui amb la experiència de set anys i mig de silenci és hora de que tothom pugui dir sense eufemismes el què sent i el què veu i és, sobretot, hora d'acabar amb aquell sector que per poguer obtenir un nombre més crescut de quantitat que de qualitat, no saben parlar de res més que d'independència. Avui la política independent ha passat, per sort, a la història. Avui és hora, especialment per a els obrers de definir-se, encara que siga amb perjudici propi, avui s'ha de bandejar el confusionisme, fent que els republicans es diguin republicans, com els monàrquics han de dir-se monàrquics.

Cal també que aprenguem a bandejar aquells que per sentiment anacrònic o per poguer exercir una supremàcia sobre quatre infeliços, diuen que els catalanistes son carlins o monàrquics, avui precisament que és tan difícil de trobar un catalanista que gosi dir-se monàrquic i que, no obstant, ells no han tingut cap inconvenient en acceptar càrrecs de R. O. i que tampoc han duptat en posar-se al servei de les Dictadures. Això és el que ha de preocupar-nos més: que no es barregi entre nosaltres cap d'aquests que sempre són dels que guanyen o del que paga millor. Són aquests els que debem estigmatitzar per a que no puguin confondre's amb nosaltres car si a les fileres dels partits republicans s'hi ajunta aquesta plaga, escòria de la societat, pobres dels republicans.

Cal definir-se, algú ha dit i nosaltres ho repetim per que ens fa vergonya veure amb quina facilitat es confon la República amb el clericalisme, amb el catalanisme i àdhuc amb el cristianisme.

Parlem clar i lograrem entendre'ns.
F. A.

El número vinent de RENOVACIO serà extraordinari i dedicat a les eleccions municipals.

Sortirà el dissabte 11 d'Abril

Política i Administració

Sembla tanmateix que el periòdic local «El Pirineo» s'ha definit per obra i gràcia del seu director, proclamant-se netament panxista; ja toca el tema eleccions d'una manera insípida i aburgesada.

Diríeu talment que la pluma s'enyorria planant damunt la nova que dóna en la secció de notícies, bo ovirant la seva hegemonia en qüestions electorals administratives. Que el senyor Junoy no cregui en política, ja hi passèm, perquè no ha estat mai polític, el que no li tolerem és que confongui l'administració publicant notes prenent que l'administració és incompatible amb la política.

Si vertaderament el senyor director de «El Pirineo» ha pretès que els conservadors de la vila es fixin en la seva figura, li perdonem el «lapsus electorum.»

Sembla que aquest bon senyor, creu de bona fe com totes les forces vives (?) de casa nostra, que un municipi dirigit per les esquerres fóra un desgavell perquè, és clar, els polítics no tenen el do de saber administrar els seus bens. Així ho creu al menys un fulano... «un xic toca campanes».

Deixa entreveure, la notícia de referència, un deix de insuficiència per part del director, un regust per part de la figura que vol i no pot aconseguir.

Es descabellat i fora de tota comprensió de qui té sentit comú, pretendre que un polític no pot administrar.

Quina administració se'n ha lloaf dels apolítics?

Creuríem certament, que aquella incoherència de «El Pirineo» va encaminada a dir que volem arruinar el poble o que la política ha de fer disbauxes en la caixa municipal.

El senyor Junoy no ha fet més que demostrar, una vegada més, la seva incapacitat per a dirigir un setmanari defensor dels interessos de la comarca.

En quan a noms esmentats per a futurs candidats, per si ho ingora li direm que ha sonat el seu per anar de tronc a la candidatura d'un polític fracassat i que li pot donar una lliçó d'administració per si es dóna el cas de que sigui elegit.

Aquesta precisament, fóra l'administració d'alguns apolítics; que la de les esquerres és més noble i desinteressada.

I per últim si creu convenient que el consistori sigui apolític, nosaltres creiem que l'home que no té sentiments polítics, no és bo per a res.

S. A.

El millor motor elèctric: "SIEMENS"
En REGUANT us el proporcionarà

Una carta del Capità Sediles

En resposta al telegrama de felicitació adreçat per el Centre Republicà al Capità Sediles, s'ha rebut d'aquest la carta que transcribim a continuació:

«Señores Presidente y Secretario del Centro Republicano de Puigcerdà.

Mis distinguidos amigos: He recibido el telegrama con que la entidad a que pertenecen, me felicita por la afinidad de ideas que a ustedes me une.

No es preciso esforzarme en demostrar mi gratitud por esa felicitación para mí tan honrosa como inmerecida.

Estas muestras de afecto me obligan cada vez más a dedicar todos mis modestos pero entusiastas esfuerzos por la causa de la justicia y de la libertad.

Mis abrazos a todos los compañeros y esperando la feliz ocasión de saludarles personalmente, queda

Suyo afmo. amigo

SALVADOR SEDILES

Prisión de Jaca a 23-3-931.»

No cal dir com acceptem les seves abraçades i com desitgem que sigui aviat el poguer-lo tenir entre nosaltres.

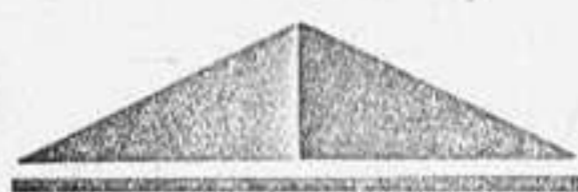
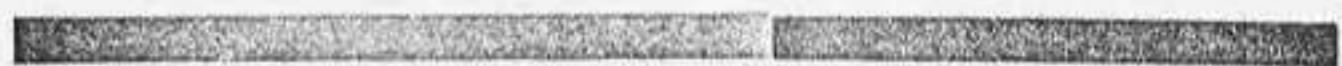

Les darreres novetats en electricitat
Les millors marques de bombetes
us les proporcionarà En REGUANT
Carrer de la Llibertat, 3 :::: PUIGCERDA

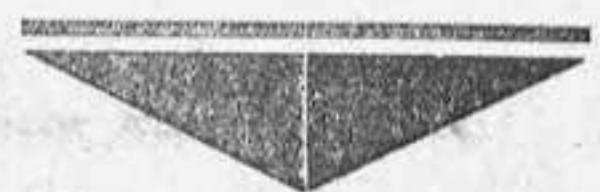

AVIS

Es prega als subscriptors de fora remetin durant la quinzena l'import del trimestre (o semestre) en segells de correu o per gir postal, si volen seguir rebent RENOVACIÓ

Per causes de força major
RENOVACIO no pogué
aparéixer en el seu dia

Gràfiques Ceretània - Puigcerdà

Sastreria de FRANCESC OLIU

MAJOR. 47

Immens assortit en panyeria
de totes classes. - Novetats.-
Tall immillorable.- Fantasies
Confecció acurada
- PREUS REDUITS -

Confiteria RIU

XAMPANYS I LICORS DE
LES MILLORS MARQUES

ALBERT BONET
MAJOR, 36 :: TELÈF, 47-A

JAUME SOLANA

LLAUNER

Instal·lacions de Water-clossets,
thermo sifons, tuberies de plom i
ferro.- Conduccions interiors
d'aigües i gas

ESPANYA, 8

Aboneu-vos a la

BIBLIOTECA CIRCULANT
DE LA

LLIBRERIA DOMENECH

Demaneu condicions d'abonament

REVOLUCIÓ, 11

TELÈFON, 88

Queviures LA CERDANYA

(ANTIGA CASA MUNTANS)

*Ultramarins - Drogues - Embotits -
Olis - Vins i licors de les millors
marques : : : : : :*

Dipòsit dels Cafès "MOMOTOMBO"

SUCURSAL 132

Isidre Palomera Guàrdia

Carrer d'Espanya, 30

Hotel Terminus

(davant de l'Estació)

GRAN CONFORT

SERVEI ACURAT

TRANSPORTS
ARTUR PEIX

Espanya, 38 - Tel. 51 - PUIGCERDA

Agència Ubach

Princesa, 37 - Teléf. 17213 - BARCELONA

JOAN FORNESA PUIGDEMASA

AGENT DE DUANES COL·LEGIAT

COMISSIONISTA DE TRANSIT

Espanya, 14 :-: Telèfon, 74